

УДК 378.22.011.3-051-053.4

ПАСІЧНІЧЕНКО Анжела Василівна,
кандидат психологічних наук, доцент кафедри
дошкільної освіти, Полтавський національний
педагогічний університет імені В.Г. Короленка,
Україна

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ

***Анотація.** Проведено аналіз змісту і методичних аспектів викладання навчальної дисципліни «Технології формування соціально-комунікативної компетентності дошкільників» майбутнім фахівцям дошкільної освіти. Обґрунтовано актуальність, визначено мету, завдання, уміння й навички, якими повинні оволодіти студенти в результаті вивчення даної дисципліни. Детально проаналізовано зміст кожного змістового модуля, методичні аспекти організації та проведення лекційних і практичних занять.*

***Ключові слова:** професійна підготовка; соціально-комунікативна компетентність; дошкільник; вихователь; педагогічна діяльність; навчальна дисципліна; студент; лекція; практичне заняття.*

Постановка проблеми. Однією з умов соціалізації дитини дошкільного віку є її спілкування і взаємини з дорослими, однолітками. Оскільки дошкільний вік – перша і важлива ланка формування особистості, у тому числі й становлення соціально-комунікативної компетенції дитини, то досвід взаємодії та реалізації себе, що отриманий у цьому віці, визначатиме її подальший розвиток. У зв'язку з цим, сучасне суспільство висуває достатньо високі вимоги до сформованості компонентів соціально-комунікативної компетентності як основи успішності міжособистісних взаємин і соціалізації в цілому. Особливе місце в цьому процесі відводиться вихователю. Саме від його професійної підготовки залежатиме успішність становлення нових універсальних якостей і поведінкових моделей особистості дитини, що зумовлює необхідність підвищення якості фахової підготовки, оновлення змісту, упровадження ефективних педагогічних технологій навчання й виховання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різноманітні аспекти формування соціальної й комунікативної компетентності вивчаються такими науковцями, як А. Авдюкова, І. Бех, Д. Воронцов, Н. Гавриш, Л. Гієнко, М. Гончарова-Горянська, І. Єрмаков, Н. Калініна, Н. Кузьміна, В. Куніцина, І. Ледньова, Л. Лепіхова, Г. Мосягіна, А. Мудрик, Д. Почебут, Л. Сохань, В. Цветков та ін. Проблему становлення соціально-комунікативної компетентності дошкільників досліджують М. Айзенбарт, А. Богуш, О. Кононко, В. Кузьменко, С. Кулачківська, С. Ладивір, С. Матвієнко, Т. Поніманська, І. Рогальська, М. Савченко, О. Шишова та ін.

Історичні аспекти, особливості, сучасні проблеми професійної підготовки майбутніх вихователів у вищих навчальних закладах є предметом наукового аналізу в дослідженнях Л. Артемової, Н. Бесараб, Г. Беленької, О. Богініч, А. Богуш, О. Гнізділової, Н. Голоти, Н. Грами, Н. Ємельянової, Л. Загородньої, Т. Зотеевої, Н. Ковальнової, Т. Котик, О. Кучерявого, М. Машовець, Г. Підкурманної, Л. Плетеницької, Т. Поніманської, О. Проскури, І. Рогальської, Н. Сайко та ін.

Визначення невирішених раніше частин загальної проблеми. У той самий час ціла низка питань залишаються недостатньо розробленими. Зокрема, на наш погляд, потребують вивчення теоретико-методичні засади професійної підготовки вихователів до формування соціально-комунікативної компетентності дітей дошкільного віку. Саме важливість теоретичних і практичних аспектів зазначеної

проблеми, об'єктивна необхідність підвищення рівня готовності майбутніх педагогів до її вирішення зумовили мету нашого дослідження.

Мета статті – обґрунтування змісту і методичних засад підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до формування соціально-комунікативної компетентності дітей дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Навчальна програма вибіркової дисципліни «Технології формування соціально-комунікативної компетентності дошкільників» укладена відповідно до професійної програми підготовки магістра напряму 012 «Дошкільна освіта».

Предметом вивчення є соціально-комунікативна компетентність дитини дошкільного віку та шляхи її формування. Викладання курсу має на меті формування системи знань про загальні закономірності процесу формування соціально-комунікативної компетентності дошкільника, вироблення вмінь аналізувати різноманітні явища, що виникають у процесі взаємодії дітей у групах, установлювати закономірності їх виникнення й перебігу [1, с. 1].

Згідно з вимогами освітньо-кваліфікаційної характеристики студенти повинні оволодіти знаннями про: особливості процесу соціалізації в дошкільному дитинстві; специфіку і закономірності функціонування дитячої групи; загальну характеристику процесів спілкування в дошкільному віці; методи соціально-психологічної діагностики соціально-комунікативної компетентності дошкільників; специфіку впливу сім'ї на формування соціально-комунікативної компетентності дошкільників; зміни у спілкуванні й узаєминах дошкільників на різних етапах дитинства; зміст конфліктів і шляхи оптимізації взаємин у дитячій групі; особливості формування соціально-комунікативної компетентності у тривожних, сором'язливих і агресивних дітей [1, с. 1].

У результаті вивчення курсу студенти оволодівають уміннями проводити соціально-психологічний аналіз стану сформованості соціально-комунікативної компетентності дошкільників, використовувати різні методи і прийоми формування соціально-комунікативної компетентності дошкільників, організовувати ігрову взаємодію та спільну діяльність у дитячій групі. Завдяки даному курсу покращується здатність знаходити взаєморозуміння й установлювати контакти з конфліктними, агресивними, тривожними і сором'язливими дітьми, впливати на спілкування та взаємини у групі дітей [1, с. 1].

Знайомство з технологіями формування соціально-комунікативної компетентності дошкільників, їх практична реалізація в навчально-виховному процесі дошкільних навчальних закладів має здійснюватися на глибокому знанні та правильному використанні психологічних закономірностей функціонування й розвитку особистості в період дошкільного дитинства, особливостей сучасного соціального середовища, у якому живе і зростає як особистість дитина дошкільного віку. У зв'язку з цим, окремі аспекти формування соціально-комунікативної компетентності дошкільника розглядаються у процесі викладання таких нормативних навчальних дисциплін, як «Психологія загальна», «Психологія дитяча» та ін.

Навчальний матеріал курсу «Технології формування соціально-комунікативної компетентності дошкільників» є структурованим за двома змістовими модулями: «Основні характеристики соціально-комунікативної компетентності особистості», «Соціально-комунікативна компетентність дошкільника та шляхи її формування».

Вивчення курсу розпочинається з засвоєння теми «Соціально-комунікативна компетентність як чинник соціалізації особистості», де увага студентів акцентується на тому, що соціально-комунікативна компетентність дошкільника формується у процесі його соціалізації. Розглядаємо соціалізацію як двосторонній процес, що включає в себе, з однієї сторони, засвоєння індивідом соціального досвіду шляхом входження в соціальне середовище, систему соціальних зв'язків, її пристосування, «адаптацію» до

культурних, психологічних і соціологічних чинників (Т. Парсонс, Р. Мертон), з другої – процес активного відтворення індивідом системи соціальних зв'язків за рахунок його активної діяльності, подолання негативних впливів середовища, що заважають його саморозвитку і самоствердженню (А. Маслоу, А. Олпорт, К. Роджерс).

Зміст поняття «соціально-комунікативна компетенція» ми розглядаємо, виходячи з «Базового компонента дошкільної освіти», де воно визначається як: 1) обізнаність із різними соціальними ролями людей (знайомі, незнайомі, свої, чужі, діти, дорослі, жінки, чоловіки, дівчатка, хлопчики, молоді, літні), з елементарними соціальними і морально-етичними нормами міжособистісних взаємин, уміння дотримуватися їх під час спілкування; 2) здатність узаємодіяти з іншими людьми: узгоджувати свої дії, поведінку з іншими; усвідомлювати своє місце в соціальному середовищі; позитивно сприймати себе; 3) уміння співпереживати, співчувати, допомагати іншим, обирати відповідні способи спілкування в різних життєвих ситуаціях [2, с. 10].

Як зазначає О. Усанова [3, с. 13], соціально-комунікативна компетентність оцінюється рядом когнітивних чинників: знаннями про навколишній світ, про соціальні цінності, здібністю адекватно сприймати інформацію. Соціально-комунікативна компетентність актуалізується з урахуванням конкретних умов комунікації.

Звертаємо увагу студентів на різноманітність визначення самого поняття «соціально-комунікативна компетентність», оскільки єдиного погляду в розумінні його змісту і структури немає. Останнім часом його зміст науковці розглядають через поняття «компетентність», «життєва компетентність», «професійна компетентність», «комунікативна компетентність», «соціально-психологічна компетентність», при цьому ототожнюють поняття «соціальна компетентність» і «соціально-психологічна компетентність». У свою чергу, «соціальна компетентність» і «комунікативна компетентність» аналізуються як окремі характеристики або як складники «соціально-комунікативної».

Н. Беккер [4, с. 61] визначає соціальну компетентність як інтегроване утворення, що включає в себе ряд взаємообумовлених і взаємодоповнюючих компонентів когнітивної, емоційної й поведінкової сфери, що дозволяють особистості адаптуватися й самореалізуватися в умовах сучасного суспільства, тобто успішно пройти соціалізацію.

У дослідженні О. Максимової зазначено, що соціальна компетентність – відповідна інтеграція знань, умінь і ставлень, які планомірно, цілеспрямовано і систематично розвиваються під час виховання й навчання, що забезпечує оптимальну адаптацію до школи, а також виокремлено такі її компоненти, як знання, уміння діяти відповідно до ситуації та ставлення до інших [5, с. 61].

У процесі вивчення курсу студенти знайомляться з умовами, технікою проведення соціально-психологічного дослідження й вимогами до результатів, отримують знання про різноманітні методики діагностики соціально-комунікативної компетентності. Наголошується на тому, що питання про можливість застосування соціально-психологічних методів у роботі педагога нерідко є дискусійним.

Акцентується увага на тому, що існує взаємозалежність між сформованістю соціально-комунікативної компетентності та соціально-психологічним статусом дитини у групі однолітків. Наголошується, що статус дитини у групі, характер її взаємин з однолітками суттєво впливають на процес формування особистості, її емоційний стан і психічний розвиток у цілому (О. Киричук, В. Кисловська, Я. Коломинський, А. Ценципер, П. Якобсон та ін.) [6, с. 52].

Чим сильніші емоційні негаразди дитини, тим більше можливостей для виникнення ситуацій, які викликають труднощі в узаємодії дитини з зовнішнім світом. Високий статус і активна роль у колективі можуть стати підґрунтям для формування в дітей позитивних якостей. Сприятливі взаємини з однолітками породжують у дитини почуття впевненості в собі, спільності з колективом, прихильності до групи, є одним із засобів розвитку самостійності, ініціативності [6, с. 53].

Даний курс також дає можливість отримати знання про дітей із проявами агресивності, конфліктності, тривожності, сором'язливості, загостреною вразливістю, невпевненістю, замкненістю та ін. Студенти знайомляться з причинами їх появи, психологічними особливостями, специфікою поведінки таких дошкільників.

Значна увага приділена технологіям формування соціально-комунікативної компетентності. Перш за все, наголошується на системності такої роботи, яка потребує спільних зусиль усіх учасників навчально-виховного процесу: дитини, батьків, педагогів. У зв'язку з цим майбутні вихователі знайомляться з різноманітними напрямками роботи з формування в дошкільників соціально-комунікативних навичок, конструктивних форм поведінки і досвіду спілкування, навичок побудови партнерських відносин, уміння взаємодіяти один з одним у різних соціальних ситуаціях (партнерство, суперництво), вирішувати складні ситуації у спілкуванні (конфлікти, керівництво злістю, тривогою, уміння відмовляти), уміння говорити про свої почуття, бажання іншим.

У процесі вивчення курсу майбутні вихователі знайомляться з різними формами, методами роботи (ігри (рольові, психодраматичні, соціальні та ін.), нейрогімнастика, етюди, вправи з саморегуляції, релаксації, арт-техніки, елементи казкотерапії, музикотерапії, пісочної терапії та ін.) та особливостями їх використання.

Проведення лекційних і практичних занять передбачає, перш за все, орієнтацію на розвиток практичних, професійних умінь і навичок студентів. У зв'язку з цим, викладач намагається дещо відійти від інформаційно-накопичувальної моделі до розвитку самостійної творчої активності, ініціативності, вироблення власної позиції. Тому більшість лекцій мають проблемний, діалоговий характер, на яких студентів заохочують до висловлювання власних суджень, обговорення різних поглядів, стимулюють до самостійного пошуку розв'язання проблем.

Ефективним під час лекційних занять є використання мультимедійних презентацій, що підвищує рівень засвоєння знань, дозволяє краще структурувати і систематизувати матеріал. Так, мультимедійна презентація до теми «Тривожність і шляхи її корекції в дітей дошкільного віку» містить аналіз поглядів науковців на проблему тривожності, характеристики видів, причин тривожності, критерії й показники, за якими визначається тривожність у дошкільників, схематичне зображення програми корекційно-терапевтичної роботи з подолання тривожності.

Результативною формою проведення занять є дискусія, яка дозволяє не лише поділитися власним поглядом на розв'язання проблемного завдання, а й формує вміння обґрунтовувати її переваги. Так, наприклад, заняття з теми «Агресія в дитини дошкільного віку» проводиться у вигляді телевізійного ток-шоу, де ролі між учасниками розподілені так: «вихователі», «батьки», «психологи». Студентам-учасниками «ток-шоу» пропонуються різноманітні проблемні ситуації з теми. Кожен має можливість висловити з позиції отриманої ролі власну думку, пояснити причину її виникнення, обґрунтувати її, навести приклади, додаткові аргументи, факти на підтримку.

Доцільним, на нашу думку, є використання методу конкретних ситуацій (case-study) – методу активного проблемно-ситуаційного аналізу навчального матеріалу через вирішення конкретних завдань – ситуацій (вирішення кейсів).

Як зазначає Л. Варга [7, с. 19], моделювання ситуацій за кейс-методом, який спрямований на формування у студентів здатності прогнозувати, структурувати й аналізувати конкретні педагогічні ситуації на основі набутих теоретичних знань навчальних дисциплін є найбільш продуктивним видом моделювання. За допомогою застосування викладачем цього методу студенти мають можливість проявити й удосконалити аналітичні навички, навчитися працювати в команді, знаходити найбільш раціональне розв'язання поставленої проблеми. Сутність навчання з застосуванням методу кейс-ситуацій полягає в тому, що кожен пропонує варіанти, виходячи з наявних у нього знань, практичного досвіду й інтуїції.

Результативним є використання різноманітних технологій інтерактивного навчання: робота в парах, «Мозковий штурм», «Мікрофон», «Незакінчені речення», «Дерево рішень» та ін.

Професійне становлення майбутнього вихователя у процесі його підготовки у вищій школі передбачає не лише оволодіння певною сукупністю знань, умінь і навичок, але і його особистісне самовдосконалення. Оскільки формування соціально-комунікативної компетентності в дітей не може бути ефективним, якщо її складники не розвинені в самого вихователя, це стає одним із аспектів фахової підготовки. З метою реалізації даного завдання на заняттях проводяться психодіагностичні дослідження особистісних рис, установок, ціннісних орієнтацій, самооцінки студентів, що дозволяє вирішувати в подальшому конкретні практичні завдання. Наприклад, уважаємо за доцільне використання таких методик, як «Оцінювання самоконтролю у спілкуванні» (за М. Снайдером), «Самооцінювання адаптивності» (за С. Болтвіцем), «Визначення рівня особистісної тривожності» (за Спілбергом-Ханінім), «Оцінювання стресостійкості особистості», тестів «Тест на товарищів» (за Ряховським), «Тест на конформність», «Уміння слухати», «Уміння говорити і слухати» (за Маклені), «Чи конфліктна Ви особистість?» та інші. Корисним також є вивчення основ візуальної психодіагностики. Це дозволяє майбутнім вихователям краще зрозуміти партнера зі спілкування й взаємодії, більш детально розкрити для себе власний особистісний потенціал. Окремим, цікавим елементом занять є різні елементи тренінгу, що проводиться з метою формування у студентів комунікабельності, товарищівності, доброзичливості, емпатійності, комунікативних і організаторських умінь, уміння продуктивно виходити з конфліктної ситуації.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, успішна підготовка майбутніх вихователів до формування соціально-комунікативної компетентності дітей дошкільного віку можлива завдяки реалізації описаних форм, методів і засобів навчання. Засвоєння студентами змісту курсу сприятиме підвищенню рівня професійності й формуванню системи знань, умінь, навичок, які відповідають вимогам сучасності й дозволять ефективно їх реалізувати в майбутній практичній діяльності вихователя дошкільного навчального закладу.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми професійної підготовки вихователів до формування соціально-комунікативної компетентності дошкільника. Розроблення й упровадження ефективних форм і методів, обґрунтування методичних основ фахової підготовки майбутніх вихователів є перспективами подальших наукових розвідок.

Список використаної літератури

1. Пасічніченко А. В. Технології формування соціально-комунікативної компетентності дошкільників : навчальна програма вибіркової навчальної дисципліни [для підготовки магістра напрямку 8.01010101 Дошкільна освіта] / А. В. Пасічніченко. – Полтава, 2015. – 7 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти України [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392 / Веб сайт Верховної Ради України. – 2012. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v_5-2736-12_3
3. Усанова О. Г. К проблеме формирования социально-коммуникативной компетентности личности / О. Г. Усанова // Вестник культуры и искусств. – Выпуск № 2 (26). – 2011. – С. 10–13.
4. Беккер Н. В. Основы формирования социальной компетентности школьников / Н. В. Беккер // Научно-педагогическое обозрение. Pedagogical Review. – 2015. – № 2 (8). – С. 54–61.
5. Максимова О. О. Формування соціальної компетентності дитини дошкільного віку як запорука її успішної адаптації до навчання в школі / О. О. Максимова // Педагогічна освіта : теорія і практика. Збірник наукових праць. – Вип. 20 (1-2016). – Ч. 2. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. – С. 229–234.
6. Пасічніченко А. В. Становлення статусу дітей у групі на етапі переходу від старшого дошкільного до молодшого шкільного віку : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07 / А. В. Пасічніченко. – Київ, 2003. – 177 с.

7. Варга Л. І. Технології застосування інтерактивних технологій у формуванні комунікативної культури майбутніх вчителів / Л. І. Варга // Вісник Черкаського університету. Серія : Педагогічні науки. – 2016. – Вип. № 18. – С. 18–23.

References

1. Pasychnychenko, A. V. (2015). *Technology of forming the social and communicative competence in preschoolers: the syllabus of the optional academic discipline to train masters on the specialty 8.01010101 Preschool Education* (in Ukr.)
2. *The basic component of preschool education Ukraine*: The Cabinet of Ministers of Ukraine on November 23, 2011 № 1392 / Web site of the Supreme Court of Ukraine. – 2012. – Retrieved from http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v_5-2736-12 3.
3. Usanova, O. G. (2011). Towards the development problem of social and communicative competence of a person. *Vestnyk kul'tury y yskusstv (Culture and Arts Herald)*, 2 (26), 10–11 (in Russ.)
4. Bekker, N. V. (2015). Fundamentals of students' social competence formation. *Nauchno-pedahohycheskoye obozrenye (Scientific and pedagogical review)*, 2(8), 54–61 ((in Russ.)
5. Maksymova, O. O. (2016). Formation of social competence as a child preschool key to its successful adaptation to training at school. *Pedahohychna osvita: Teorya y praktyka (Pedagogical Education: Theory and Practice: Collection of research papers / Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University)*, 20 (1-2016), part 2, 229–234 (in Ukr.)
6. Pasychnychenko, A. V. (2003). *Formation of children's status in the group on the stage of transition from the senior pre-school age to the junior school one*. (Ph.D dissertation). Kyiv (in Ukr.)
7. Varga, L. I. (2016). Technology of interactive technologies in formation communicative culture of future teachers. *Vysnyk Cherkas'koho Unaversytetu: serya Pedahohychny nauky (Cherkasy University Bulletin: Pedagogical sciences)*, 18, 54–61 (in Ukr.)

Abstract. *Pasychnychenko A. V. Training future preschool teachers to form social and communicative competence in preschool-aged children.*

Introduction. *Modern society puts rather high demands on formation of the components of social and communicative competence. The success of its development depends on the level of professional competence of future preschool teachers and necessitates improving the quality of their training, content renovation, implementing effective training and educational technologies.*

Purpose. *A ground of maintenance and methodical principles of preparation of future educators of preschool educational establishments is to forming of social-communicative competence of children of preschool age.*

Results. *In this regard, it is relevant to justify the content and methodical bases of future preschool teachers' training to form social and communicative competence in preschool-aged children which has been provided by teaching the optional academic discipline «Technology of forming the social and communicative competence in preschoolers».*

In the course of studying, students are introduced to various ways of forming constructive behaviors and experiences of communication, social and communication skills, ability to interact with peers in different social situations, to build partnerships, resolve difficult situations in communication and others. This training course provides getting knowledge on various forms and methods of work (games: role games, psychodrama, social ones), neurogymnastics, scene studies, exercises of self-regulation and relaxation, art techniques, elements of fairy tale therapy, music therapy, sand play therapy), and peculiarities of their use.

Lectures and practical classes primarily provide a focus on the development of practical and professional skills of students. Due to this fact, it is useful to change the information and accumulation model onto the development of independent creative activity, leadership, forming one's own position. Task presence and polemical character of lectures encourages students to state their own opinions, discuss different points of view and search ways of solving problems on their own. In our opinion, it makes sense to use various technologies of interactive learning in the classroom.

Thus, successful training of future preschool teachers to form social and communicative competence in preschoolers becomes possible through the implementation of the above-described forms, methods and means of education. Mastering the course content by students will increase the level of professional training and provide the formation of the system of knowledge and skills meeting the present and allowing to apply them effectively in future practical work in the kindergarten.

Conclusion. *Thus, successful preparation of future educators to forming of social-communicative competence of children of preschool age is possible due to realization of the described*

forms, methods and facilities of studies. Mastering of maintenance of course students will assist the increase of level of professional and forming of the system of knowledge, abilities, skills that answer the requirements and will allow effectively to realize them in future practical activity of educator of preschool educational establishment.

Key words: professional training; social and communicative competence; preschool; preschool teacher; pedagogical activity; academic discipline; student; lecture; practical lesson.

Одержано редакцією 17.04.2017
Прийнято до публікації 24.04.2017

УДК 378.14.015.62

SAYKO Nataliya Alexandrovna,
candidate of Pedagogical Science, Docent of the
Chair of Special Education and Social Work, Poltava
National Pedagogical University named after
Y.G. Korolenko, Ukraine

THE FORMATION OF VALUE-NORMATIVE COMPETENCE OF FUTURE SOCIAL EDUCATORS BY MEANS OF TRAINING

***Анотація.** Проаналізовано поняття «компетентність», основні підходи до формування компетентності майбутніх соціальних педагогів. Розглянуто ціннісно-нормативний складник компетентнісного підходу, який полягає у формуванні світоглядної позиції фахівців і містить такі цінності, як позитив у житті, формування лідерських якостей, свобода, особистісне щастя, що досягається у професійній діяльності. Також обґрунтовано необхідність використання тренінгових методик у процесі формування професійної готовності фахівців. Наведені приклади тренінгів і вправ, розкрито принципи їх застосування.*

***Ключові слова:** компетентність; компетентнісний підхід; ціннісно-нормативний компонент; філософська позиція; тренінг; цінності; орієнтація на позитив; свобода; лідерські якості; категорія щастя.*

The posing of problems. Modern high education is characterized by hectic changes which should lead to its improvement, increase quality of preparation, entry into European community. One of the ways of such improvement is passing from knowledge to competence approach in the process of preparation of specialists with higher education. At this point of time the problem of implementation of competence approach is actively discussed by scientists, the notion «competence», «competency» are exploring, common and different features are discovered, the models of experts' professional training are developed.

Solving of outlined problem was established in works of J. Raven, A. Andreev, A. Akulov, I. Zymnia, K. Levin, A. Hutorskoy, I. Grishin, G. Selevko, O. Pometun, R. Postushenko, O. Ovcharuk and others national and foreign didacts.

N. Bibik [1, p. 408–410] understands competence in education as acquired characteristic of personality which provides successful joining of young person in the life of modern society. Competence in education is considered as integrated result that includes moving accents from accumulation normatively defined knowledge and skills to the formation and development in student the ability to act practically, apply an experience successful activity in particular sphere.

M. Levina [2] disclosing contemporary technology of preparation an educator has noticed that important component is operational and technological competence, which includes formation of aware and creative specialist, his learning of broadcast scientific knowledge, making decisions, analysis and selection of information.